

26. 11. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak se domoci svých nároků po dopravní nehodě

Nejprve bychom si měli ujasnit, co vlastně je dopravní nehoda. Tato je definována v zákoně č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích, jako taková událost na pozemních komunikacích, kterou je havárie či srážka, kdy za důležité je považováno to, že se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci, a při které dojde k usmrcení nebo zranění osoby anebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.



Pokud už se Vám nějaká dopravní nehoda stane, měli byste zvážit, zda je nutné volat na místo nehody Policii ČR nebo vše zvládnete pouze vyplněním tzv. Euroformuláře, který by každý měl mít ve svém vozidle. Kontaktovat Policii ČR je nutné v případě, že dojde ke zranění či usmrcení účastníka nehody nebo dojde ke vzniku škody na vozidle, která přesáhne částku 100.000,- Kč. Už méně se ví, že povinnost kontaktovat Policii ČR je nutná i v případě, že dojde k poškození pozemní komunikace, obecně prospěšného zařízení nebo životního prostředí, vznikne škoda na majetku třetí osoby (např. pokud vozidlo sjede do příkopu a poškodí ho, narazí do stromu, odře ho nebo vyvrátí, poškodí plot...) nebo pokud není v možnostech účastníků nehody obnovit plynulost provozu na pozemních komunikacích bez vynaložení nepřiměřeného úsilí. Pokud se rozhodnete vyplnit pouze Euroformulář, dbejte na to, abyste si obě vozidla vyfotili v konečném postavení, tj. tak jak skončila po nehodě a to ještě předtím než je odstraní z vozovky na stranu, aby nepřekážela běžnému provozu. Snad každý současný mobilní telefon disponuje i fotoaparátem, tak proč jej nevyužít a nepředejít budoucím sporům o rozsahu poškození vozidel.

Zda bude Vaše nehoda projednávána v přestupkovém nebo v trestním řízení bude záležet na rozsahu jejího následku na životě a zdraví účastníků silničního provozu. Rozsah újmy na zdraví, jež již naplňuje znaky trestného činu je definován v § 122 zákona č. [40/2009](#) Sb. trestní zákoník (dále jen TrZ) a dovozován i z platné judikatury. Dle § 122 odst. 1 se ublížením na zdraví (tzv. prostým ublížením na zdraví) rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření. Nikoli krátká doba je judikaturou dovozována jako doba trvající minimálně po dobu 7 až 42 dní, kdy jako vojítko lze použít délku pracovní neschopnosti.

Těžkou újmu na zdraví pak definuje § 122 odst. 2 TrZ, kdy se tímto rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění (např. zmrzačení, ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, ochromení údu, ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, poškození důležitého orgánu, zohydění, vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, mučivé útrapy nebo delší dobu trvající porucha zdraví).

Posuzování zdravotního stavu poškozeného je vždy důsledně individuální a provádí jej lékař, často i znalec ustanovený Policií ČR. Tento nejenže prověří předložené lékařské zprávy, zda odpovídají vzniklým zraněním, ale zároveň zohlední zdravotní stav poškozeného před nehodou. Pokud dojde k závěru, že zranění poškozeného a jeho následky nenaplnují skutkovou podstatu trestného činu ublížení na zdraví, dojde k postoupení šetřené věci od Policie ČR na příslušný správní orgán, který zahájí přestupkové řízení. V opačném případě bude věc šetřena jako trestný čin, který může skončit až u soudu.

Pokud nejste viníkem nehody, ale naopak obětí nehody - poškozeným, budete se snažit domoci se svých nároků - náhrady majetkové a nemajetkové újmy. Mezi náhradu majetkové újmy lze zařadit např. náhradu za zničené či poškozené vozidlo, výdaje za náhradní vozidlo, za zničené či poškozené osobní věci jako oblečení, mobilní telefony, kabelky, zničené či poškozené věci převážené v době nehody ve vozidlech a v neposlední řadě i náhradu za ztrátu na výdělku, náhradu na jízdné k ošetření, parkovné, pobyt v nemocnici a v léčebně a jiné uhrazené výdaje, jež vám vznikly v příčinné souvislosti s nehodou včetně i např. pořízení pohřebního místa, nákladů pohřbu včetně smuteční hostiny i vyhotovení pomníku. Všem poškozeným doporučuji si uschovávat veškeré doklady o úhradě jakékoliv i drobné částky, jež vydáte v souvislosti s nehodou, neboť většinu z nich můžete uplatnit po viníkovi nehody, příp. jeho pojistiteli odpovědnosti za provoz na pozemních komunikacích (tzv. povinné ručení). Mezi nemajetkovou újmu lze zařadit náhrady bolestného, ztížení společenského uplatnění a náhradu újmy na přirozených právech nad běžný rámec včetně odškodnění za smrt blízké osoby.

Abyste se domohli svých nároků, bude stačit v ideálním nekomplikovaném případě zaslat příslušné doklady prokazující výši vaší újmy buď přímo viníkovi nehody nebo jeho pojistiteli povinného ručení, který každou nehodu vede pod individuálně přiděleným číslem. Pojistitele zjistíte z tzv. zelené karty nebo z protokolu o nehodě. Pojistitel Vám přiřadí likvidátora a vyzve vás k doložení všech potřebných dokladů včetně vyplněného a podepsaného Euroformuláře, prohlášení, že jste byli při nehodě řádně připásmeni a konečného rozhodnutí ve věci (tj. rozhodnutí, kterým byl viník uznán vinným). Nikdy neposílejte originály dokumentů, vždy pouze kopie, neboť v případě jejich ztráty byste museli složitě zajišťovat jejich duplikáty (ne vždy je to možné). Pojistitel vám rovněž ve většině případů nabídne a vyplatí zhruba 2/3 ceny vašeho zničeného vozidla. Vyplatí se proto oslovit znalce a požádat jej o ocenění vozidla předtím, než dáte souhlas s jeho prodejem nebo likvidací. Znalecký posudek může následně sloužit jako důkaz, abyste se domohli úhrady plné ceny vašeho vozidla soudní cestou.

Zda vám nějaká újma vznikla, se vás bude samozřejmě dotazovat i Policie ČR na závěr vašeho podání vysvětlení a pokud bude věc šetřena v trestním řízení zašle vám i písemné poučení poškozeného v trestním řízení. Újmu uplatněnou v rámci trestního řízení či po samotném viníkovi není nutné vyčíslit definitivně, neboť velmi často toto činíte brzy po nehodě, tedy v okamžiku, kdy není ještě ukončeno sčítání všech nákladů spojených s nehodou. Některé z nároků mohou vzniknout i několik měsíců po samotné nehodě v rámci vašeho následného léčení. Je třeba se však uvědomit, že v rámci trestního řízení lze rozhodnout pouze o nároku, který uplatníte a doložíte nejpozději do zahájení hlavního líčení. Později je nutné se obrátit již přímo na viníka nehody nebo jeho pojistitele povinného ručení.

Vyčíslit majetkovou újmu je relativně jednoduché - bude stačit jen doložit doklady o úhradě.

Problémy nastávají s vyčíslením a doložením výše nemajetkové újmy. Přijetím nového občanského zákoníku došlo z pohledu trestního řízení ke ztížení prokazatelnosti výše bolestného, jež spočívá v

náhradě tělesného i duševního utrpení poškozeného. Do konce roku 2013 bylo možno postupovat dle dnes již zrušené vyhlášky č. [440/2001](#) Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, která jednotlivým zraněním přiřazovala body (jeden bod byl hodnocen na 120 Kč). Toto hodnocení vypracovával na žádost poškozeného jeho ošetřující lékař. V současné době již výše bolestného závisí pouze dle § 2958 občanského zákoníku na volné úvaze soudce. Zákon zde stanoví pouze kritérium, aby výše peněžité náhrady plně vyvážila vytrpěné bolesti, případně aby byla stanovena podle zásad slušnosti. Nejvyšší soud ČR se od dubna 2014 snaží svojí nezávaznou metodikou poskytnout jakési vodítko ke stanovení výše bolestného, kdy, stejně jako zrušená vyhláška, vymezil určitá zranění a přiřadil k nim body. Hodnotu bodu však stanovil pro rok 2014 na částku 251,28 Kč (výše by se měla každý rok měnit a bude se odvíjet od výše průměrné mzdy v hospodářství). Představa je taková, že nově nebudou moci hodnocení vypracovávat praktičtí lékaři, ale pouze pověření lékaři. Pravděpodobně tak dojde k prodloužení čekací doby na posudek, jež bude vyžadovat soudce, aby poškozenému v rámci trestního řízení přiznal náhradu nemajetkové újmy - bolestného. Metodika by však neměla být rozhodně brána za jediné vodítko a bude záležet jaká soudní praxe se v průběhu doby vyvine.

Stejně tak i prokázání výše ztížení společenského uplatnění (kterou je možné stanovit až po jednom roce od ustálení zdravotního stavu) se nám komplikuje. V současné době neexistuje žádný zákonný předpis stanovující postup pro určení výše náhrady újmy. Opět nám zde vstupuje s pomocí Nejvyšší soud ČR se svojí nezávaznou metodikou, která využívá mezinárodní klasifikaci funkčních schopností, disability a zdraví vypracovanou Světovou zdravotnickou organizací s drobnými odchylkami. Posudky by měly opět vypracovávat speciálně školení znalci. Tito však by měli být nejdříve na jaře roku 2015. Metodika počítá s tím, že je možné medicínsky ohodnotit o kolik procent se snížila možnost společenského uplatnění poškozeného a v této souvislosti bylo nutné vyčíslit i „hodnotu“ zdravého člověka. Ve věku od 45- 54 let došel Nejvyšší soud ČR k částce 10.051.200,- Kč. Tato částka se bude násobit procenty ztížení společenského uplatnění stanovené znalci. Otázkou ale zůstává, zda na tuto metodiku přistoupí i jednotlivé pojišťovny nebo si vypracují svůj vlastní systém a jak se bude dále vyvíjet soudní praxe.



Mgr. Hana Bičíštová,
advokát

[ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ JELÍNEK s.r.o.](#)

Pardubice-Dražkovice 181
533 33 Pardubice

Tel.: +420 466 310 691

Fax: +420 466 310 691

e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)
- [\(Ne\)vypořádání předmětu řízení u soudního smíru](#)
- [Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu](#)